

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A munkarend.

Zombor, 1896. november 9.

A szabadelvűpárt és a soraiból alakult kormány nagy, fényes győzelmet vívott ki az országgyűlési választások alkalmával. Fényes győzelmét a szabadelvű eszméknek a klerikális ellenzék sötét negációja ellen. A választási ütközetben a szabadelvűpárt kettős arcvonalban harcolt: az antiliberalis ellenzékkel és a 67-iki kiegyezés ellenségeivel kellett szembe szállnia a szabadelvű eszmének és minden vonalon győzött a liberalizmus, még ott is, a hol a függetlenségi eszme előtt elbukott, mert a Kossuth-frakció küzdelme is az Ugron-párt hívei ellen a liberalis eszme diadala volt, a mit a világ semmi hatalma sem képes többé eltagadni.

A kivívott tükéletes és hatalmas diadal után a győztes párt nem dicsekszik gőgösen és kárörvendve a nagy sikerrel, mert a tények elég hangosan beszélnek és nem szorulnak kommentárakra. Az elbukott nagyságoknak és pártoknak most elég idejük lesz balsikereikből levonni a következtetéseket és belátni, hogy hibáztak. A liberalizmus nagy győzelme bebizonyítja nekik az elkövetett hibák nemét is, melyek a liberalis eszme folytonos megtagadásában és támadásában rejlenek. Magyarország nem az az ország, a hol hátrafelé haladó veletlenségek és felekezeti politika ünnepeket diadalukat. Kulturháború nem keletkezhetik Magyarországon. A népszavazás megsemmisítő vihára zug pusztítólag azok felett, kik itt vallásháborút akartak megindítani. Ez a népszavazás félremagyarázhatlan kifejezést adott a nemzet akaratának, a mely szerint a vallásnak a templomban, a politikának a politikai világban a helye.

És e szavazás értelmében már a választások alatt és közvetlen utánuk találjuk a Bánffy-kabinetet, melyhez az imént kapta meg a nemzettől a legkompetensebb jogosultságot. A nemzet szavazata el akarta fojtani a felekezeti viszályt és felbátorítani a közgazdasági munkát. Az egyházpolitikai ellenzés meg van semmisítve, a nép áldásos alkotást kér. Szavakból és gyalázkodó beszédekből már nagyon sokat kapott. A nemzet alkotásra hívásának megfelelően munkához fog a Bánffy-kabinet s először azt a sorrendet állapítja

meg, a melyben a nemzet kívánatának eleget tenni akar. A kormány munkaprogramjáról, mely elsőben önmagától ered, a „P. C.“ értesülései alapján a következőket közölhetjük:

A ház megalakulása után azonnal hozzá fognak a felirati vitához. Ezt a vitát december hó első felében alkalmasint megszakítják az indennitási tárgyalása végett, melyet három óra kór a kormány. A felirati vita alatt a két kormány folytatja a kiegyezési tárgyalásokat és az érvényben levő szerződést a törvény értelmében fel fogják mondani.

A felirati vita befejezése után azonnal a költségvetés tárgyalásához fognak és a kormánykörök abban a nézetben vannak, hogy a költségvetési vita nem fog kelleténél tovább húzódní, mert az ellenzéki pártok már a felirati vitában alkalmat vesznek maguknak, hogy elvi álláspontjukat minden irányban érthetően meghatározzák. A mint halljuk, a szabadelvűpárt egyik legelső teendői közé tartoznék a házszabályok néhány szakaszának módosítását követelni és keresztül is vinni. E teendők elintézése után még a tavasszal a ház elé terjesztetnének az új kiegyezés összes pontozatai.

Nagyon sok dolog van, tehát gyorsan munkához kell látni.

Allamtitkárok mandátumának átnyújtása. Három államtitkár nyert mandátumot vármegyénkben: Gromon Dezső, Plósz Sándor és Bedő Albert. Az államtitkároknak november hó 5-én nyújtották át Budapesten a mandátumaikat. Az egyes kerületek küldöttséget menesztettek Budapestre, a mely küldöttséget az illető választási elnökök vezették. A tovarisovai kerület küldöttségének tagjai voltak: Karácson Gyula választási elnök, Jedlicska Béla, Mezey Károly, Földes János, Sztójakovits Milos, Popovits V. Tódor, Nagy István, Hipp Dezső és Vissy József. Az apatini kerület küldöttsége: Városv László választási elnök, Dombovits Márton, Szuppek Béla, Csihás Béla, Ertl János id., Bosnyák János, Balázs Vince, Lang József, Kovács Látos dr., Fleckenstein Ferenc dr., Weindl Mór, Jellmann József, Csirszka Konrád, Leml József és Szayer N. Baja város küldöttségében voltak: Szutrély Lipót választási elnök, dr. Hegedűs Aladár, dr.

Bernhardt János, dr. Bruck Samu, Drescher Gyula, Hesser Gyula, Juhász István, Latinovits János, Mikolics Ignác, Michitsch József, Müller József, dr. Nicolauz Béla, Schön Antal és Tury Mátvás.

Minden egyes küldöttség a választási elnök vezetése alatt az illető miniszteriumban kereste fel d. e. 11 óraker a képviselőjét. A választási elnökök szép beszédet intéztek a mandátumok átnyújtásakor az államtitkárokhöz, biztosítván őket kerületeik, illetve választóik tántoríthatlan ragaszkodásáról. Az államtitkárok meleg szavak kíséretében köszönték meg a mandátumot. A három államtitkár a küldöttségek tiszteletére d. u. 2 óraker a „Continental“ szállodában ebédet adott. Az ebéd menüje a következő volt:

Potage aux noques de foie,
Croquettes de volaille sauce madeira,
Fogas grillé, sauce vert,
Filet de boeuf à la Flamande,
Caneton et Poularde rōti,
Salade et compote melée,
Parfait à la Continental,
Patisserie,
Fromage,
Fruits,
Café * Cognak.

Az ebéden, mely a legkedélyesebb hangulatban folyt le s a jelenvoltakat az esti órákig együtt tartotta, a küldöttségeken s a három házigazda-államtitkárakon kívül részt vettek Podmaniczky Frigyes báró, az országos szabadelvűpárt elnöke és dr. Vojnits István főispán. A kedélyes és barátságos hangulatu ebéden természetesen a tőstokban nem volt hiány. Az első felköszöntőt Podmaniczky Frigyes báró mondotta; a bácskai választóközönséget éltette. Ezután Karácson Gyula Gromon Dezsőre, Hegedűs Aladár Plósz Sándorra, Városv László pedig Bedő Albertre mondott áldomást.

Majd egymásután felszóllaltak az államtitkárok s megleghangu tőstokban köszönték meg az óvációt. A tőstok árja tovább folyt jeléül azon tiszteletnek és szeretetnek, a mely a három államtitkár-képviselőt és választóikat egybefűzi.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Hogyha . . .

Hogyha a sors még csak egyszer
Hozna össze véle:
Vérző szívvel le a porba
Omlanám elébe.

Nem beszélnek a hűségéről
Sem a fájdalomról,
Mely szívemben évek óta
Ég, sajogva tombol.

Nem mutatnám szívemet föl:
— Ime, mennyi sebbel . . .
Oh, gyógyítsd meg balzsammal
Vagy — örökre vedd el!

Hogyha a sors még csak egyszer
Hozna össze véle:
Vérző szívvel le a porba
Omlanám elébe.

S fölkiáltnék: „Ugy szeretlek
Mostan is, mint régen!“ —
... És tovább mennék, hogy újra
Kezdem szenvedésem.

Keményfi.

MIKOR A PETRÓLEUM ELFOGY.

Irta: Móra István.

Káta Balázséknál, aki esztendeje, hogy a ketrecparti iskola tanítója, az történt egy ilyen vad, ember-szomorító téli estén, hogy elfogyott a petróleum. Valami kevés volt még a lámpa fenekén, de azt meg nem érte a bél.

Káta Balázs gyakorlatokat javított épen mikor el kezd előtte az irás fakulni, a papiros pirulni. Odaszól a feleségének:

— Ejnye kicsim, elfeledtetek a lámpába önteni, nézd csak, mindjárt áment mond.

Az asszonyka indult kifelé, meg csak megállt.

— Jaj istenem, most jut eszembe, hogy a korszoban sincs.

Balázs megrázza a lámpát, ekkor életre kap a láng, de csakhamar lecsik megint.

Lobog, pislog.
— Gyertyátok sincs?
— Dehogyan van, dehogyan.
— Akkor hát lefeküdjünk?
— Nincs más mód. De ugy-e nem haragszol, édes?
— Ugyan eredj . . . Hanem most már reggel be kell mennem a faluba.

Zugott a szél. Az ablaktábla hasadékain be-beszökött egy-egy hólippe. Esik, fúj, hordja. Se ut, se árok nem maradt reggelre.

Volt itt tavaly a birakajás szélén egy öreg „fűzfamejű“ boltos, de azok a hitvány juhászok elszöktették. Ilyen végszükségben pedig jó volna. Ilyenformán csakugyan be kell menni a faluba. Inkább, mint kölcsönkérjen az ember, oszt szegyezenszere ne kapjon az ember. Az asszonyka mást gondolt.

— Te Balázs, hallod-e, tán még se lesz muszáj betörekned. Fölkelsz hajnalban, kiállsz az utra, csak lesz, a ki hazamé, az hoz is.

— Nono . . . De felkölt.

És felalomban javítottá tovább az Otott Kovács Lőrinc gyakorlatát. A huncut megint egy l-lel írta az állapot. A helyett oda csavarított a végire még egy t-t. A huncut . . .

II.

A hetipiac értelmében péntekre esett a vakáció. De tisztelem én azt a hetipiacot, aki ma lesz, ebben az időben. A konyhaajtót úgy kell kifizeteni, harmadáig befogta az aprószemű összepakolt hó. Ugy kell keresztül ugrani, mint valami gátat. Azzal aztán Káta Balázs, ha úgy tetszik, kint is van az országuton. Kerítése nincs a tanyai iskolának még Szegeden se, nemhogy az ilyen szegény helyen.

Valaki már elment hazafelé. A friss csapás kikéklék a szűz, magavilágító hóból. Ugyan ki lehetett az az elszánt lélek? Bizonyosan halottja van, vagy örteni vitt s első akar lenni a malomban.

Balázs leleszi a korszót egy vén ágácska szál alá

tövibe, hogy eldughassa a kezét. Ugy vár, vár, toporog. Felesége kizörget.

— Mégse?
— Mégse.

Később ő zörget be.
— Aha. Lesz már egy.
Csakugyan, egy háromlovas szánkó. Csak a cserénye látszik ki a hóból. Sebeseen jött, úresen. De nem is köszön a lóhajtója. Balázs megszólítja:

— Hé, jó reggelt adjon isten . . . Várjon csak . . . Amaz megvagdossa a lovakat. Bizonyosan valami rác, vagy nem idevaló.

Hanem ahol igyekszik a másik is ni. Mikor ideér, megcsendesedik, kiköszön a subából.

— Adj isten . . . Hóha te. Hazagyűn tanító ur.

Megösmerszik a szaváról, hogy Messzi Gyurka.

— Fogadj isten. Nem akarnék biz én, Gyura bácsi, hanem, ha lenne olyan jó, hozna nekünk egy kis világitót.

Messzi Gyurka megköszönti a torkát, hmget.

— Mán hiszen, tudja tanító ur, akar kilenc kósót szivesen, de füvegfélet nem vállalok.

— Nem is füveg, bátya, hanem cserépkorszó . . .

— Dejszen, annál kutyább. Hanem elviszem az urat, ugy vigyázzon rá, ahogy akar.

Balázs elszánja magát.

— Nohát, ugy is jó lesz. Hanem akkor várjon egy cseppet.

— Azt lehet. Csak ne sokat.

Annyit köllött várnia, míg a tanító ur csizmát buzott. Az volt az egész téli készületje. Bunda, köpeny, mimanó, — ugyan, van is nekünk bundánk.

— Hova üljek?

— Ide tán mellém, majd én szelet fogok. Hanem maga megfázik. Ejnye no, ha tudtam volna. Hanem van itt alattam egy lóokróc, buzsa csak ki, csavarja elejbe.

— Köll is az . . .

— No csak ne szegyenlősködjön. Nincs a télnek szeme.

III.

Másfél óra köllött a falug. Odáig csak meg van az ember. Eleinte, hiszen fázik. A viselés posztót átszűri a szél, de addig húzódik összebb-összebb az ember, hogy eláll a didergése, elszibbad mindene. Hanem mikor leszáll, mikor kinyújtózik, akkor vesz erőt rajta valami

Bács-Bodrogh vármegye községi segédjegyzői és kezelő személyzetének nyugdíj ügye.

„Küzdve küzdj” és önmagadban bízzál: ez a jelenkor egyik sarkalatos életelve;

ez azon életfilozófia tanulság, melyet a létért való harc és küzdelem hevében minden halandó meríthet magának, kinek a mindennapi megélhetés gondja, a mindennapi kenyér keresés nehéz és fárasztó munkája jutott osztályrészül;

ez azon kategorikus igazság, mely a tapasztalat meggyőző erejével és kérihetetlen logikájával tesz bizonyosságot arról, hogy az életviszonyokkal alkudozni nem lehet, ki azokhoz alkalmazkodni nem tud, vagy nem akar: annak számára nincs boldogulás a földön.

Ily értelmű intentió vezethette az apatini járás segédjegyzői karát, midőn nem régiben közölt felhívásában egy uttörő munkára vállalkozva, a községi segédjegyzők és irodai kezelő személyzet nyugdíj-alapjának megteremtését inaugurálta, érezve és tudva azt, hogy a haza munkásai a közigazgatás alapvető fokán állva, bírnak annyi létjogosultsággal, hogy önmaguk és családjaik existenciális érdekeit ambíciójuk, tudásuk és egyéni képességük teljes latbavetésével előmozdítsák és biztosítsák;

de érezve és tudva egyszersmind azt is, hogy e nagy munkában, e nagy jelentőségű cél elérésében a saját maguk erejére utalva, önmagukban bízva, kell mindazon nehézségeket leküzdeniük, melyek nem csupán a kezdet nehézségei, hanem egyben a létesítendő intézmény természetéből kifolyó nehézségek.

Egy általánosan érzett, de érvényre juttatni vagy nem bírt, vagy nem mert óhaj nyer kifejezést eme felhívásban, mely első sorban méltánylást és elismerést involvál azok részére, kik bírtak elegendő erkölcsi bátorsággal azt a nyilvánosság elé vinni; de másodsorban elvitázhatatlan köteleltségeket ró azokra, kikhez az intézve lett, tekintettel azon körülményre, hogy a tervbe vett nyugdíj ügy nem csupán egyesek magánjellegetű, hanem egy testületnek eminens köz és nagyérdékű ügye, mely annak a testületnek nem csupán anyagi boldogulhatóságát mozdítja elő, hanem egyszersmind erkölcsileg is igazolni hivatott, hogy ezen testület tud is, képes is, akár is a saját jogos óhajainak reális létet és alapot teremteni.

Nem céloz a felhívás egyebet, mint azt, hogy a segédjegyzői kar elérje azt, mivel mai nap minden közhivatali szolga rendelkezik;

elérje azt, hogy küzdelmes pályafutásán az a megnyugtató tudat, az a reményesillag legyen kísérője, hogy az élet véletlen esélyei között ugy egyes tagjai, valamint azok családjai a bizony-

talán és nagyon is problematicus jövő ellen védve legyenek; elérje azt, mit elérni akarni nemcsak feltétlen joga, hanem egyszersmind feltétlen köteleltsége is, s ez: egy rendszeresített nyugdíj-alap.

Természetesen mint minden emberi múnél, ugy a kérdésben forgó nyugdíjügynél is beláthatatlan akadályok és nehézségek merülhetnek fel, melyeknek elhárítása komoly akaratot és törhetlen kitartást igényel; hogy az intéző, illetőleg kezdeményező körök ez eshetőséggel leszámoltak, azt okvetlenül fel kell tételeznünk, épen azért a magunk részéről csak sikert kívánhatunk a megindított vállalathoz s ószintén kívánjuk, legyen az ő felhívásuk termékeny talajra hulló mag s nem elhangzó szózat a pusztában;

legyen az ösztön a jelenre s bátorító reménysugár a jövőre nézve.

Legyen az fény és világosság, melynek gyújtó világánál haladva és munkálkodva a gondolat alakot, az eszme reális létet nyer.

Csonopla, 1896. november 5.

Orgovány Gyula,
segédjegyző.

A kishegyes-feketehegy-palánkai h. é. vasut megnyitása.

Annai baj, a természet annyi akadályával való megküzdés és a megnyitási határidőnek legalább is háromszori elhalasztása után, sikerült végre a kishegyes-feketehegy-palánkai vasutat e hó 3-án megnyitni, illetve annak múltan rendőri bejárását eszközölni. Bár ezen vonal csak 56 kilométer hosszú és csak transversalis, miután a Dunát a budapest-zimonyi vaspályával összeköti, nem csak megyénk, de magára az egész országra nézve fontos kereskedelmi, közgazdasági és hadászati szempontból. Kereskedelmi jelentősége kétségtelenül helyi forgalmunk emelésében is ki fog tűnni, mivel lehetetlen, hogy a megyének leggazdagabb vidékét keresztüljelvén, annak nagytömegű áruforgalmát, nyers terményeinek gyorsabb közvetítését elő ne mozdítsa. Igaz, hogy vízi utaink, a Duna és a csatornák, az olcsóbb szállítás miatt, mindig nagy versenytársai lesznek a vonalnak, igen, de tekintve azon körülményt, hogy annak feladata nem csak a helyi forgalom ellátása leendő, hanem a Dunánál Palánkánál kitorkolva, a szerémségi és a Száva melletti forgalomnak ide terelése bozzánk és a főváros felé való közvetítése, anyagi tekintetből kedvező jövőt jósolhatunk ezen vállalatnak. Helyi érdekű vasutak keletkezése a legtöbb esetben, ha a vállalat nem egészen céltévesztett, idővel mintegy varázsvesszővel oly tényezőket, mint gyári és ipari telepítvényeket, hiv életbe, melyekre előbb alig gondoltunk, igen valószínű, hogy ezen új pályától átszelt vidéken itt-ott gazdasági gyárak fognak keletkezni az oly tömeges és csak olcsón értékesíthető gazdasági nyersanyagok feldolgozására, a mi biztosítja majd a nagyban való áruszállítást. Helyi forgalmunkra nézve e vasut azon okból nagy nyerelemény, mivel az egész megyében csak 1-2 kövezett közutunk lévén és anyag hiányában nem lehetvén arra kilátásunk, hogy e tekintetben lényeges javulás beálljon, ezen vasut valószínűs áldása lesz ezen terményekben gazdag vidékeknek,

mely az évek nagy részében a feneketlen utak miatt nem képes terményeit szállítani.

A hadászati fontosság e pályára nézve elvitázhatatlan, ha figyelembe vesszük, hogy az a Dunán keresztül a Szávaig a legrövidebb vonal Budapesttől tekintve, — és jöhet idő, midőn ezen stratégiai vonalra felvonulásoknál a védelemnél nagy szükségünk leendő. Az anyagi és általában mindenféle előny legjobban az által lenne biztosítva, ha Palánkánál hid kötne össze a két partot és így egészen egy érdekes szférába hozná a két tartományt, mely azonban most még igen a messze jövő zenéje. De így is meg lesz a forgalom Szerémszékével egész a Szávaig, — és midőn egy h. é. vasut nemcsak helyi, de a tulajdonképen Magyarországon túl terjedő forgalomra is számíthat, csakis a legjobb reménnyel üdvözölhetjük.

Ritter Árpád.

A vasuti múltanrendőri bejárásáról a következő tudósítást vettük:

A feketehegy-palánkai vasut kiépülvén, folyó évi november hó 3-án volt annak múltanrendőri bejárása.

A múltanrendőri bejárást eszközölni bizottság dr. Halász László min. segédtitkár vezetése alatt, állott: a vasuti és hajózási főfelügyelő részéről Pulszky Garibaldi főfelügyelő, Kiss Gyula posta-táviradai felügyelő, a Máv. igazgatósága részéről Göttmann János főellenőr s Vékey Károly főmérnök, a jobb parti üzletvezetőség képviselőiben Kellenfy főfelügyelő, Szemler Mór, Ofner J. s Jarmay Béla felügyelők s Deutsch főmérnök, a forgalmi főnökség részéről Böhm forg. főnök urakból. A vármegyét Hauke Imre központi főszolgabíró vezetése alatt lovag Egl József apát-plébános és Kohut főmérnök képviselték; a vállalat részéről megjelent Markbreit Imre vállalkozó, Braun Ede titkár, Siehmann és Goldner főmérnökök, továbbá Rosenthal Bernát és Polezszenszky a bázeli bank részvénytársulat képviselőiben.

Pont 9 órakor indult meg Feketehegyről a 2 szalonkocsis s négy I. s II. osztályon kocsikból álló vonat, melynek mozdonya nemzeti zászlókkal s virágokkal volt díszítve s lassu menetben haladt előre, meg-megállva nemcsak az egyes állomásokon, hanem a vasuti őrházak, hidak és átjárók mellett, mely tárgyakat a bizottság megvizsgálta. Az 56 kilométer hosszú vonal kevésbé változatos vidéken, termékeny síkságon halad végig, változatosságot csak a távolból látható sztrémi hegyek nyújtanak. Valamennyi közbeeső állomáson nagyszámu közönség, zene és mozsárlövések fogadták a beérkező vonatot, s az indóházak zászlókkal, virágokkal s koszorúkkal voltak díszítve. Különösen Kula, Torzsa és Szilbás vetélkedtek egymással az ünnepély fényének emelésében. Kulán Széchenyi Tamás főszolgabíró tolmácsolta a község és járás szeretetét, tiszteletét, melyet a kormány, a vidék iránti érdeklődése fakaszt. Dr. Halász köszöni a megleghangu üdvözlést s különösen hangsúlyozva Kula közönségének nagy áldozatkészségét, mely 100,000 frttal járult el vasut építéséhez, kívánja, hogy nagy áldozata teremje meg gazdag gyümölcsét. Torzsa Kármán ev. lelkész mondott üdvözlőt, melyre dr. Halász köszönetképt azt kívánja, hogy e vidék közmondásos gazdagsága az újabb összeköttetés folytán még fokozódjék. A következő állomás Deszp.-Szt.-Iván-Pivnica, hol Szkalin Benő mondott rövid üdvözlőt, s a nagyszámu közönség köréből csakhamar kivált egy lelkes társaság, mely a fővárosi vendégek előtt hévvel táncolta el a kólót. Szilbáson Szeberényi Vilmos ev. lelkész

csillapíthatatlan belső járás. A borbélyműhely csak meleg, de ott se tud tisztára kiengedni. Órák köllenek ahhoz. Akkor is inkább csak elfelejtji az ember.

Mikor elváltak, azt mondta Messzi Gyurka:
— Igyekezzem aztán tanító ur, ugy egy óra tájon indulunk.

— Itt leszek. Addig is köszönöm.

— Van is mit...

Jó ember ez a Messzi Gyurka, mint a cseppentett tej, csak attul örözzön meg az Isten, hogy italba ártsa magát. Mer' akkor nem lehet vele gyalog beszélni.

Az meg sűrűn-sűrűn megesik. Teszem azt, ma is megesett. Mikor Kátai Balázs déli 12 óra után elment a házhoz, Gyura bácsinak híre se volt még. Egy óra, két óra, három óra, még sincs.

— Nem tudják hol lehet? — kérdi a lakóktól.

— Dehogy is nem. A Samunál.

— Melyik Samunál?

— A Likistján Samunál a koresmában.

— Nem lehetne haza tudni valami szép szerével?

— Nem ám. Elmenni, elmennék érte, de akkor engem se ereszt el.

— En pedig megpróbálom.

Azzal Kátai Balázs is elment a Likistján Samához.

Micsoda örömmel fogadta Messzi Gyurka.

— Hej, csakhogy maga is itt van, akkor mán a kutya se sánta.

— Itt ám bátya, hanem tán mennénk.

— Hogy a pokolba nem mennék, csak tüljön le.

— Nem én, hanem gyertünk.

— Egy pohár bort sem iszik velem?

— Nem bánom, de aztán megyünk?

— Nono...

Balázs megitta a bort. Gyalázatos egy ital volt, de legyúrte.

— Most hát megyünk?

— Mentünk, mentünk, csak tüljön le.

— Nem ugy alkudtunk Gyurka bátyám.

— Azaz hogy sehogyse alkudtunk. Üljön le no, oszt alkudjunk.

— En bizony nem. Inkább elmék gyalog.

— Ugyan ne kötözködjön.

— De elmék...

Messzi Gyurkában egyet fordult a Likistján Samu ördöge.

— Hát menjen... És elfordult.
Kátai Balázsnak pedig nem kellett azt kétszer mondaní. Ment.

IV.

Bealkonyodott, mire visszatért a házhoz. Karra vette a korsóját s nekivágott a befagyott pusztának, a harapós, siket ködnek. Jézus segits...

Másfél óra köllött befelé, kifelé köll három. Az az egy vigasztalta, hogy bár kimelegszik a gyaloglástól. Deres, jégcsapos lesz a bajusza, a haja, ameddig kiér, de azontul még izzad is. Keze meg azért van az embernek kettő, hogy melegedjen az egyik, míg a másik gémbereg.

Az első órahosszig tanya sincs. Teljes élettelenység, halott fehérség mindenütt. Ezret lép, még fölzáll előtte a szánkacsapásból valami ijedt pipiske. Ugy megriadt tőle. De aztán a negyedik-ötödiknél megszokja. A sűrű ködben akkora karikat látni be mindössze, a mekkorát a botjával bekirit az ember. Azaz, hogy botja sincs, pedig nemsokára beér a tanyák közé. Jó még, hogy a kutya se ögyeleg ebben az időben. Meghuzódik a kazal tövébe.

Siet, a mennyire csak a felig törött ut engedi. Mert odakint sötétben vannak. Pedig Sáríkája, a kis bolond fél. Valami balfüles pásztorleány elmondta neki egyszer, hogy:

Árkus-bárkus feljön az ajtóra,

Itt az apja, itt az anyja.

Sós kenyeret eszik,

Szaladj innen, meg ne egyen...

Azóta, mondom, fél. Meg a szegény asszonynak se lehet valami bátorságos az a nagy üres kaszárnya. A csintai uti iskolánál barangoznak estére. Ide ballik a szava. Az öveké is idehallatszanék már, ha volna, aki huzza. Ejnye, ezért megszólítják holnap. Nem épen haragból, de mégis...

Rá köllene gyujtani. No nézd, befagyott a pipa-szára. Semmi no, mindjárt otthon leszek.

Ez a mindjárt: fél órát jelent odakint, ha nem többet.

V.

Milyen furcsa, hogy az ő ablakjuk sötét. Milyen idegen. Talán aluszunk is már szegények? Bezörget.

Nem, nem aluszunk.

— Te vagy, édes?

— En, én.

— És kinyílik az ajtó. Az asszonyka megijed a látásától.

— Jézus Mária — tán gyalog jöttél?

— Nem is tvegihintőn. Hogy vgytok kicsim?

— Jól. Ugy-e fázol?

— Dehogy. Még nagyon is melegem van.

Bajuszán, a hogy beszél, összecsilingelnek a jég-csapok.

— Hát a gyerekek? Sirt-e sokat Sáríka a sötétben?

— Nem az. Fütöttem, tudod a krumpli kedvéért, aztán a láng előtt pirítottam neki kenyeret. Aztán lefektüdtek, odáttem melléjük, addig ámitottam őket, hogy elaludtak.

— Most hát ide a lámpát. Hoztam belet is.

— Azt most ne bántsuk. Gyujts masinát, még öntök bele.

Mikor világos lett, akkor csókolóztak össze.

Sáríka fölnevelt a beszélgetésre, felült.

— Édesz apa! Mit hoztál netem édesz apa?

— Összenéztek. Kátai Balázsnak, aki fél se vette az egész álló napi nyomorgását, most facearodott össze a szíve. Mert huszonnyolcadika van a hónapnak, a fizetésének meg huszontötödike. Az utolsó forintot váltotta fel; hogy teljen még valami csemegére is?

A kis lány erősködik.

— Szemmit sze hoztál édesz apa? Ejnye, édesz apa...

Balázs a zsebeit tapogatja, azt akarja mondani, hogy elvesztette, amit vett. Hirtelen földértül.

— Dehogy is nem hoztam bogaram, hogyne hoztam volna, de még mit hoztam.

Aznap kapott a szülőházából egy báli meghívót.

— Nézd e bárányom. Ez oszt a valami, ide nezz csak. Ehun a szélin aranybukor, hűj hogy táncolnak minden ágán párostul az angyalok. Ilyenje legyen hát valakinek...

Sáríka tapsolt, kacagott. Ők meg nem mertek odanézni soká... A sírásuk miatt.

mondott és szokás s a külör a király a király dobrán, kereszte halottak hogy a g letet nyer állomás N nem volt emelked aprehenzó volt, mire másokon dani sem titkára Br szomjuság lelkes és azonnal és tették, alaj jesen meg azon körül hó 4-én re Délut egy 100 vége-hossz

Kin törzsorvos lyezett át. Elob hadsereglet osztályu sz Kat Gyula és d hadsereglet Dezsó főor Átn kir. ezredő Mül kör műkedv mükedvelő Mindenun azon vanna sikerült el érdeklődés „Angolosan szellemus vizsgálókok. Megy dolog, hogy a korzón könyv volt betérve a p sajátkezűleg zeti muzeum vember hó 2 hogy megé érdekes kin volt az aran 304; ezutat Baja 169, Z O-Kanizsa 4 31, N-Palán Hódásgh 21 18, Csantavé Tamás 16, 11, Bajnok 10, Futtak Madaras 8, 7, O-es Uj-S 6, Torzsa 6, Csurogh 5 ez vácról, Bukin Szóntát, Cson alá: Prosról vukováról, Ne Csataaljáról, adott: Rigy rísva, Katy cura, Martu után, hogy tának a ki annyira szá arany pavilo

A gó vizsgáló zom után, később vizsgálatait t lyisegeben (t köllően felsz építészeti hiv nek igazolnó (ifjabb egyén sággal egyén sággal bírna (a 2. és 3. a hatók), 4. bo mellett gépek át dolgoztak járáság által metizetek a állam hivatal kívantatik me teljesen meg tudjanak. A megértése s lyamodvány n ványnyal egy

Jegyző Vuicsity Pál Tomic „Zasztava” de Dimitrievics v ir, amelyben A bün oka.

mondott szónoklatot, azt kívánva, hogy a nyelv, vallás és szokásokban különböző fiai e vidéknek összeforjanak s a különböző források ereit egyesítve egy közös célra, a király és haza szeretetére váljanak nagykorrá. Gajdobrán, hol a vonalszakasz az újvidéki bajai vasutat keresztezi, dr. Payer orvos lobogtatta — az előző nap halottak emléke után — a feltámadás zászlaját, kívánva, hogy a gőzparipa és kocsijának minden kereke lendületet nyerjen, hogy nagyságunkat hirdethesse. Az utolsó állomás N.-Palánka, hol hivatalos, tüneményes fogadtatás nem volt állítólag azért, mert Palánkán a közügy fölé emelkedő magán érdekekből eredő ellentétek, harag és aprehenziók vettek erőt a kedélyeken. Körülbelül 2 óra volt, mire a vonat, melynek közönsége a közbeeső állomásokon egyre szaporodott, a végállomásra ért. Mondani sem kell, hogy Markbreit Imre vállalkozó és buzgó titkára Braun Ede, bőven gondoskodtak, nehogy éhség, szomjúság vagy elégedetlenség rongosra az eleitől végig lelkes és vig hangulatot. N.-Palánkán a bizottság tagjai azonnal összetültek s 2 órai tanácsülésben megszerkesztették, aláírták a jegyzőkönyvet, s hogy a vállalat teljesen megfelelt a követelményeknek, arról tanuskodik azon körülmény, hogy a vasut már másnap november hó 4-én reggel átadották a forgalomnak.

Délután 4 óra után a kaszinó kávéházában mintegy 100 terítékű bankett volt, melyen a felköszöntöknök vége-hossza nem volt.

Ujdonságok.

Kinevezés. Palkovits Gyula dr. ezredorvos törzserőssé neveztetett ki s Zomborból Budapestre helyeztetett át.

Előléptetés. Stanger Gyula, a zombori közöshadseregbeli zászlóalj egyik II. oszt. századosa, első osztályú századosná léptetett elő.

Katonasorvosok Zomborban. Dr. Palkovits Gyula és dr. Engländer Mór helyébe a zombori közöshadseregbeli zászlóaljhoz dr. Klemm Szilárd és dr. Fischer Dező főorvosok lettek áthelyezve.

Áthelyezés. Dr. Engländer Mór zombori cs. és kir. ezredorvos Banyalukára helyeztetett át.

Műkedvelői előadás. A zombori Tóth Kálmán-kör műkedvelő szakosztálya által vasárnap megtartandó műkedvelői előadásra a szereplők nagyban készülnek. Mindennap rendez próbát tartanak s teljes igyekezettel azon vannak, hogy ez alkalommal is egy minden ízében sikertült előadást produkáljanak. A közönség élénk érdeklődéssel várja az előadás napját. Színe kerül: „Augolosan“ c. 2 felvonásos bohózat, továbbá „Egy szellemes hölgy“ és „Már alszik“ c. egy felvonásos vígjátékok.

Megyénk az aranykönyvben. Tudvalevő dolog, hogy az országos milleniumi kiállítás területén a korzón volt az arany pavillon, melyben a nagy aranykönyv volt látható, ahová azok nevei kerültek bele, akik betérve a pavillonba, az aranykönyv lapjaira ráírták sajátkezüleg neveiket. E gyönyörű aranykönyvet a nemzeti múzeum fogja őrizni. Most hogy e könyv is november hó 3-án lezáródott, nem lesz érdektelen tudni, hogy megyénk közsegeiből hányan írták be nevüket. Az érdekes kimutatás szerint az egész megyéből 1773 egyén volt az arany pavillonban. Legtöbb volt Szabadkáról: 304; ezután következnek: Újvidék 193, Zombor 187, Baja 169, Zenta 104, O-Becse 71, O- és Uj-Verbász 49, O-Kanizsa 42, Apatin 39, Ada 37, Kula 31, O-Morovica 31, N.-Palánka 27, Uj- és O-Szivac 25, B.-Topolya 22, Hódságh 21, Szeghegy 21, B.-Petrovostellő 18, O-Kér 18, Csantavér 18, Jankovác 17, Bács-Almás 16, Szent-Tamás 16, Temerin 15, Cservenka 15, Bezdán 15, Titel 11, Bajmok 11, Baracska 10, Kis-Hegyes 10, Feketehegy 10, Futak 9, B.-Petrovác 8, Prigl.-Szt.-Iván 8, Bács-Madaras 8, Gajdobra 8, Pacsér 8, B.-Földvár 8, Bács 7, O- és Uj-Soóvé 7, Melykut 7, Nemes-Militics 6, Kolluth 6, Torzsa 6, Sztanisics 6, Mohol 5, Bajsa 5, Kiszács 5, Csurogh 5 egyén. Négyen voltak: Keresztúrról, Veprováról, Bukinról és Csavolyról. Három képviseli: Zsalyát, Szontát, Csonoplyát, Bogojevát és Szantovát. Kettő írta alá: Pirosról, Kátyról, Kulpinból, B. Sztovacról, Karavokváról, Novoszellőről, B.-Gyurgyevórol, Gyulafalváról, Csataaljáról, Csébről, Bikityről, Gombosról. Egy aláírt adott: Rigyica, Gardinovec, Parabuty, Tatabáza, Tovarisoa, Katymár, Vaskut, Bacsujfal, Goszpodince, Kucura, Martonos. Ezenkívül 12 csak azt jegyezte neve után, hogy Bácsmegeye. Nagyon természetes, hogy magának a kiállításnak megtekintőit legalább is ötször annyira számíthatjuk, mert nem mindenki jutott be az arany pavillonba. — s.

A gőzgépezőket és kazánfűtőket vizsgáló zombori bizottság f. év novemberében, 20-ika után, később meghatározandó napon fogja legközelebről vizsgálatát tartani a m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében (megyeház). A vizsgálatra jelentkezni óhajtok keλλον felszerelt foyamodványait a m. kir. államépítészeti hivatalhoz intézzék. A vizsgálatra jelentkezőknek igazolniuk kell: 1. hogy a 18. életévet betöltötték (ifjabb egyének keresztlevelel), 2. hogy magyar honossággal bírnak, 3. hogy erkölcsileg kifogástalan életűek (a 2. és 3. alattiak azonogy bizonyítványba is foglalhatók), 4. hogy fűtött kazán, illetőleg dolgozó gőz gép mellett gépész felügyelete alatt legalább hat hónapon át dolgoztak (az erről szóló magánbizonyítvány az elljáróság által is megerősítendő). Együttal arra is figyelmeztetnek a jelentkezők, hogy a gépészjelöltéktől az állam hivatalos nyelvén oly mérvben való ismerete kívántatik meg, hogy a kiadott kazánügyi rendeleteket teljesen megérthessék; magyarul olvasni, írni, beszélni tudjanak. A kazánfűtőjelöltéktől csak az állam nyelvén megértése s a számok olvasása kívántatik meg. A foyamodvány mellékleteit képező okmányok a foyamodványon egyidejűleg nyújtandók be.

Jegyzőválasztás. Turján községi jegyzővé Vuicsity Pál lett megválasztva.

Tómic Jása könyve. Tómic Jása, az újvidéki „Zasztava“ volt szerkesztője, aki tudvalevőleg megölte Dimitrievics drt., a „Branik“ szerkesztőjét, most könyvet ír, amelyben igazolni akarja magát. Könyvének a címe: A bűn oka.

Tűzoltók gyűlése és jubileuma Baján.

Vasárnap nagy napja volt a bajaiaknak. Baján tartotta meg ezen a napon a bácsmegeyei tűzoltó-szövetség ez évi rendes közgyűlését s a bajai önkéntes tűzoltó-egyesület megünnepelte 25 éves jubileumát. Ezen jubileum alkalmából reggel 8 órakor hálaadó isteni tisztelet volt. 9 órakor pedig jubilaris diszkozgyűlést tartottak. A diszkozgyűlésen Scheibner Gyula főkapitány elnökölt s szép megnyitó beszédet mondott; majd Buday egyetli titkár felolvasta az együletnek általa nagy szorgalommal kidolgozott történetét. Befejezésül Városv László, a vármegyei tűzoltó-szövetség alelnöke szép és tartalmas beszéd kíséretében kiosztotta a szolgálati érdemeket. — Délután fél 2 órakor bankett volt. — A tűzoltó-szövetség délelőtt 10 órakor tartotta meg közgyűlését. A közgyűlésen Városv László alelnök elnökölt.

Kitüntetett kiállítók. Gróf Chotek Rezső futtiki uradalma a kiállítási diszoklevéllel lett kitüntetve. — Ily diszoklevelet csak 100-at osztottak ki. — Ugyancsak száz darab arany érem is kiosztottak, ezek között van ó-becsei Kollerich Pál és fiai sodronyszövet-fonat és szitaáru gyára.

Gyászír. Krappenheim József, volt veprováci plébános, a ki az egész vármegyében a köztisztélet és körszeretett tárgya s mindenkinek „Pepi bácsi“-ja volt, vasárnap november hó 8-án Bogojeván jobblétre szenderült. Az áldott, jó szívű plébános rövid 3-4 hónap előtt lett beteg; nyugalomba vonult, de a nyugalmat, a melyet ugyancsak kiérdemelt, nem élvezhette sokáig. Temetése ma lesz. A család a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak fájdalomtól megtört szívvvel tudatjuk, hogy forrón szeretett testvérünk, sógorunk és nagybátyánk főtisztelendő Krappenheim József, nyugalmazott veprováci plébános, megyebizottsági tag, folyó évi november hó 8-án életének 54-ik, áldozarságának 31-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után, jobblétre szenderült. A boldogult hült teteme folyó hó 10-én d. e. 10 órakor fog a Mindenhatóknak bemutatattani. Bogojeva, 1896. évi november hó 8-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! Krappenheim Terézia férjezett Tamás Ferenc, Krappenheim Nándor, testvérei. Tamás Ferenc, sógora. Özv. Krappenheim Mihályné szül. Berec Ilona, Krappenheim Nándorné szül. Mang Magdolna, sógorúoi. Dr. Tamás Antal, Kovacsits János, Krappenheim Antal, ifj. Tamás Ferenc, unokaöccsei. Kovacsits Jánosné szül. Tamás Mária, dr. Tamás Antalné sz. Traupmann Flóra, Tamás Rozália, Tamás Eleonóra, Tamás Ilona, Krappenheim Mariska, Krappenheim Ilona, unokahugai.

Ügyvédi segélyalap. A szabadkai ügyvédi kamara elhatározta, hogy az 1897. évtől kezdődőleg a 12 ftt tagsági díjon felül tartozik minden egyes kamarai tag évenként 3 frot a szabadkai ügyvédi kamara ügyvédi segélyalap javára befizetni; az ügyvédi felvételi díj pedig 5 ftról 10 ftra emeltetik, a 3 ftt évi illetmény, valamint az ügyvédi felvételtől befolyandó összeg az ügyvédi segélyalap javára fordittatik.

Pályázati hirdetés. A cs. és kir. 4 ik számú hadtestparancsnokságnak f. évi október hó 19 én kelt I. 6732 sz. rendelete folytán a „Primás magyarországi birnoka“ nevet viselő alapítvány egy helye üresedésbe jutott. Ezen egyszerű adományra, melynek alapítvány elvezése 8 ftt 40 kr évente, egy (katona örmester vagy tűzmestertől lefelé) szegény árvaí tarthatnak igényt. Az erre pályázók foyamodványait — mellékelve egy szegénységi és egy orvosi bizonyítványt — 1897. évi január hó elsejéig az illetősegi hadkiegészítő-parancsnoksághoz kötelesek betérjeszteni.

Ecce homo. Egyházy Ágoston és társa Munkácsy Mihály „Ecce homo“-ját aquarell-reprodukcióban sokszorosították és kiadták. A kiadó vállalat képviselője Vermes Béla itt idők városunkban s a Vadászútról közszemlére tette ki az „Ecce homo“-aquarell-reprodukciójának egy példányát. Megrendeléseket bármikor elfogad. Minden háznak díszre válnék a kép, amely igazán hűen reprodukálja az eredeti nagyszerű festményt.

Jóváhagyás. A belügyminiszter a vajszkai róm. kath. temetkezési egyelet alapszabályait jóváhagyta.

A zentai szabadelvűpárt. A zentai szabadelvűpárt elnöksége a következő nyilatkozatot teszi közzé: Néhány fővárosi napilapban „Politikai esküdtétel“ cím alatt olyan tartalma közlemények láttak napvilágot, mintha Kovács Pál, Zenta város újonnan megválasztott országgyűlési képviselője, választóitól utasításokat kért volna, sőt azok megtartására magát eskütétel is kötelezte. Kötelességünknek tartjuk kinyilatkoztatni, hogy Kovács Pál ur sem megválasztása előtt, sem azután nem kötelezte magát eskütétel arra, hogy választóinak utasításait meg fogja tartani. Azt igenis hangoztattuk, hogy megválasztása után is folytonosan érintkezni fog választóival s a fontosabb aktuális kérdéseket velük megbeszéli, de utasítás, eskü és hasonló agryremek legfeljebb azok képeleltében születhettek meg, akik ilyen eszközökkel igyekeztek a választók meggyőződését befolyásolni. Azt pedig Zentán mindenki tudja, hogy ilyesmivel nem a szabadelvűek táborában dolgoztak. Zentán, 1896. nov. 5. Tisztelettel a szabadelvűpárt elnöksége.

Értesítés. „Az egészségtügyi közigazgatás kézikönyve“ című művem kiadását a Franklin-társulat (Budapest) vette át. Tisztelettel értesítem a t. előfizetőket, hogy a két kötet külön 4 részben fog napvilágot látni, s hogy az első rész 3-4 hét múlva meg fog jelenni, mely a „himlőoltás, a halotlkémelés, a trachomajárvány és a fertőző betegségek“ körüli eljárást tartalmazza. Zombor, 1896. nov. 9. Dr. Thim József.

Uj lap. Az „O-Becsei Közlöny“ írja: Január hó 1-én dr. Petrovits Dusan, az ó-becsei választókörlettel volt néppárti jelöltje, „Alkotmány“ cím alatt politikai szerb lapot indít, melynek célja az lesz, hogy a szerbeket rabírja, miszerint valamely országos pártba lépjenek be s a nemzetiségi politikával hagyjanak fel.

Esküvő. E hó 11-én esküszik örök hűséget Palásthy Fabián ó-becsei tanító Körnöczy Ferenc ó-kanizsai földbirtokos leányának, Teréz kisasszonynak.

Magyar iskola Kovilon. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Steiner Mór okl. tanítónak megengedte, hogy Alsó-Kovilon egy magyar tannyelvű magán elemi iskolát állítson; a miniszter az iskolát a vármegyei kir. tanfelügyelőség felügyelete alá rendelte.

Népkönyha Ujvidéken. Ujvidéken népkönyha felállításán fáradoznak. Az alakuló ülést megtartották, amelyen egy bizottságot küldöttek ki az alapszabályok kidolgozására. Eddig 834 frot gyűjtöttek a népkönyha céljaira.

Vasutaink bevételei. Megjelent a magyar korona területén létező vasutak ideiglenes üzlet bevételeiről augusztus végén lezárt kimutatás. E szerint a magyar államvasutak az év első nyolc hónapjában 46.611,869 forintot vettek be, a mi eddig 5.043,342 forintnyi többletet jelent. A magyar helyiérdekű vasutak bevételei ez idő alatt 7.396,321 ftra rugtak, 863,322 forinttal többre, mint a tavalyi megfelelő időszakban. Valamennyi magyarországi vasut januártól augusztus végéig 73.277,570 forintot vett be, a többlet 6.321,989 forintot tesz ki. Egy-egy vonatkilométer 146 forinttal kedvezőbb, az 1895. év megfelelő időszak eredményénél.

Csendőrszakasz O-Becsen. Jövő év január hó 1-én a csendőrség létszáma az egész országban szaporítva lesz; a szaporítás folytán némely helyen új őrsöket állítanak fel. Bács-Földváron valószínűleg 3-4 tagu csendőrs és O-Becsen egy hadnagy vagy főhadnagy vezetése alatt csendőrszakasz lesz felállítva.

Névmagyarosítás. Dr. Heilbrunn Artur ó-kéri orvos vezetéknévét „Holló“-ra változtatta át.

A politika áldozata. Varga Antal zentai lakos feljelentette Nagy József és Nagy Imre zentai lakosokat, hogy a választás napján az ő fiát, — egy fiatal gyermeket — össze-vissza verték csupán azért, mert nem volt velük egy nézetben. Ezen elvi kérdésben — a bíróság fog dönteni.

Névváltoztatás. Kiskoru Holczmann Mária és Julianna ó-kanizsai illetőségű ugyanottani lakosok vezetéknévüket „Fehér“-re kért változtatását a belügyminiszter megengedte.

Rablás. Wamoscher Mihály bajsai földbirtokosnak magtárába folyó hó 3-án viradóra álkulcsal behatoltak és onnan 11 zsák búzát, egy zsák zabot elloptak. A megindult vizsgálatnak sikertült a tettesek Silák János, idb. Silák Mihály és Csik István bajsai lakosok személyében kézrekeríteni. A búzát Silák Mihály padlásán meg is találták. A tettesek letartóztatottak, a nyomozást a csendőrség folytatja.

Lopás. Vojnits Máté topolyai szállásáról eddig ismeretlen tettesek tízennygy darab birkát loptak el. A nyomozást megindították.

Tűz. Folyó hó 5-én délelőtt 10 óra tájban Csernus Dániel kishegyesi lakosnak a tanyáján légegett 10 öl hosszú buza és 9 öl hosszú zab szalma kazla. A kár körülbelül 114 ftt. A tűz keletkezésének oka meg nem állapítható. Valószínűleg károsnak 4 éves fia a kazlak között gyufával játszott s így támadhatott a tűz.

Betegségeink.

III.

A külön állami beavatkozás szükségének ezen tényéből élénken kiderül, hogy a himlőnél is lépnek fel bomlási termények, melyeknek még a vegyi átalakulásokat szenvedett parányi atom részecskéi is, nemcsak megörik fertőző hatásaikat, de kedvező talajon veszt-hozókká is válnak.

De tovább menve, ki lehet képes a megtermékenyítést jelző parányi kis kerek vérpontocskában a termékenyítő agyagparány azon végtelen kis részecskéjét meghatározni, mely okozza, hogy a gyermek nemzójének még legjelentéktelenebbnek látszó külső sajátságait is feltünteti?

Ha tehát a szervezeti élet fejlődését már ilyen parányi tényezők is ennyire jelentékenyen befolyásolják, mennyivel veszélyesebb lehet a feltétlenül károsnak felismert fertőző anyagoknak tiszta bevitelle egy már különben is betegé vált szervezetbe?

Hogy pedig a mikrokok, bakteriumok, bacillusok stb. csakis okozati természetű bomlási termények lehetnek, leginkább a hatásuk elhárítására irányult kísérletek eredményeire igazolják.

Tudományos kutatások révén ugyanis ismeretessé vált azoknak állaga ellenszereikkel együtt.

Enek helyességét az elért többé-kevésbé ephemer sikerek igazolták is, de minthogy ezzel csakis nyelési munkálatokat végeztek, a meg nem szűnt vegetáció annál dusabb hajtásokat hozott létre.

A tények ezen tanulságai ellenére a különböző injekciók mégis általános népszerűségnek örvendenek egész özönét árasztva társadalmunkra az agy és idegrendszer-zavarok betegének és amelyeknek számos áldozatairól az öngyilkossági és bűnügyi statisztika hűségesen beszámol.

Báró Eötvös József egy helyen azt mondja, hogy: „Ne vedd el senkinek sem a hitét, ha helyébe más jobbat nem adhat.“

Előző két cikkem bizalmat éppen nem keltő sivár képét mutatván be a belgyógyászatnak, jogosult a kérdés és követelés: vajon van-e helyesebb gyógyeljárás és ha igen, akkor ez is tétessék közismeretessé.

A kérdésre igenlően válaszolva, a követeléssel szemben a természettudományok terén elért eredményekre támaszkodom.

Ha ezeket részletesen vizsgáljuk, egy meglepő körülménynek ismeretere juttunk.

Igy látjuk, hogy a szinképelemzés egy eddig ismeretlen új színnel és ezt létrehozó új elemmel ismert meg, bámuljuk a kertészlet csodálatos vívmányait, megtanulunk szelet, napot fogni, földet kötni — és a természet erőit akként felhasználni, hogy ezek céljainkat segítsék előre.

Ujabb csontleletek révén, az ember mindinkább közeledik a majomhoz; a Röntgen sugarak eddig láthatatlan tárgyakat tesznek láthatókká és van már fehér „Marechal Niel“ rózsánk is.

De bármire kutassunk, egyet nem találunk az élő emberi szervezet mikénti fejlődését és a rajta létrejövő változásokat befolyásoló belső okoknak tüzetes és alapos vizsgálatát. Mert nem csak a körbonctan, de a sötét emberietlen inhumanus korban megengedett vivisectio is csak a már végbement változásokkal ismert meg és ezzel is az előbbi annyival is tökéletlenebbül, mert a fiziológiai felbomlás — a halál — beálltával az elváltozások is más képet mutatnak be, mint a minő az a még élő szervezetben.

Ugy az e téren folytatott kutatások, valamint a léleknek a test fejlődésére való befolyásáról levezetett bölcsészeti fejtegetések sem vezethetnek sikeres eredményekre, mert a mediumon — az élő emberen — folyton észlelhető és jelentéktelenebbnek tartott beszélő csekély tünényeket figyelmen kívül hagytuk.

De nem vezethettek és nem is vezethetnek kellő eredményekre már azért sem, mert maga a kiindulási

alapeszme téves és mert a szervezeti fenntartó erő hatás nyilvánulásainak valódi hivatását és célját tévesen értelmeztük.

Mindazideig, a míg a nap forgott a föld körül, minden csillagászati számítás esőtörtököt mondott és ezek csak akkor váltak csalhatatlanná, a mikor a gögös föld szerényen megalázva magát, elkezdett forogni a nap körül.

Ma már e számítások olyan pontosak, hogy az égitesteknek nemcsak pályáit határozzák meg szabatosan, de század — ezredrészes másodpernyi pontossággal állapítják meg az égbolt egy bizonyos helyén való feltűnésüket is.

Hasonló esettel állunk szemben a belgyógyászat terén jelenben uralkodó felfogás tekintetében is!

Mert köztapasztalatu tény itt is az ingadozás a kezelésben, az önbizalmatlanság és a több kevesebb sikert elért s egymással nem ritkán merőben ellentétes gyógyrendszereknek vég nélküli fölmerülése.

Szakadatlan folytonosságba észlelhetjük a tapogatódzások és kísérletezések tünetényeit a nélkül, hogy ezek a rendíthetetlen bizalom öntudatára vezethetnének.

Itt is az alapeszmékben kell a tévedésnek lennie, mely meghamisítja a különben szabatos levezetéseknek várt helyes végeredményeit.

E tévedés kutatásánál az ember embrió korához kell visszatérnünk és a szervezeti életműködés hatásnyilvánulásait még legesekélyebb tünetényeiben is figyelemmel kísérnünk.

A parányi embrió már a megtermékenyítés pillanatában örökül veszi át mindazon anyagoknak csiráit, melyek a szülők szervezetében otthonosak.

Ezek az embrióval együtt fejlődnek, amelyek közül az assimilálhatlanokat a szervezet épségének öre — a létfenntartó erő, — kiküszöbölni törekszik.

Ez irányu célját különböző módokon eszközli, legserencésebbek azok, a midőn a káros anyagoknak eltávolítása a bőrön keresztül sikerül. Sok újszülöttnél ez már a születés után azonnal jelenkezik, a miért is az új szülötteknek fűrésztéseit az új gyógyelv károsoknak tartja, mert ezek a szervezeti erő áldásos tevékenységét megbénítják.

Kiválóan áldásos tevékenysége a létfenntartó erőnek különösen az ótvár koszmó és az ezekhez hasonló bajoknak létrehozásában nyilvánul.

Amde mivel a sikeres eltávolítás ez uton teljesen csak ritkán sikerül, azért a dispozició tünetényeiben állandó marad a visszamaradt káros anyagok és a létfenntartó erő közötti küzdelem.

A szervezeti élet fokozatos fejlődése közben e küzdelem mind kevésbé válik, míg végre a különböző káros külvilágok hatásaihoz képest teljesen azonos okok mellett is, egyenként különböző és elég gyakran egymással merőben ellentétes természetű életveszélyes betegségeket nyer kitérés.

Ez képezi az életképesség próbakövét és mérőfokát a szervezeti fenntartó erő nagyságának is!

Papp László.

Felolós szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Mellékfoglalkozást

keres **ügyvédi**, vagy más irodában **egy 9 évi gyakorlattal bíró ügyvéd**segéd, ki jelenleg is ügyvédi irodában dolgozik s minden néven nevezendő irodai munkát önállóan elvégez.

Dolgozhat d. u. 1-től 3-ig és este 6-tól 9-ig.

Cím a kiadóhivatalban.

3—2

PÁLYÁZAT.

A bács-almási róm. kath. magyar tantervű népiskolában lemondás folytán egy tanítói állás megüresedvén, arra pályázatot nyitattik. Évi fizetés 500 frt negyed-évi előleges részletekben. A megválasztott köteles az iskolások által kijelölt osztályt vezetni és az ismétlődő iskolásokat külön díj nélkül tanítani.

Zenében és német nyelvben jártasak előnyben részesülnek, miután a megválasztott a helyi kántort akadémizotatása esetén helyettesíteni tartozik. A kérvények **f. évi november hó 28-ig** főt. Tormásy Gábor ker. esperes urhoz Katymárra küldendők.

Kelt Bács-Almás, 1896. évi november hó 2-án.

Az iskolaszék.

5006. szám.

kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásához tartozó Kerynya községében üresedésbe jött községi jegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok s felhívom az ezen 600 frt évi fizetés, 6 öl kemény tűzifa, szabad lakás, 2/4 telek föld (melynek adóját a jegyző tartozik fizetni) hasznélvezetével egybekötött állást elnyerni óhajtokat, hogy kellőleg felszerelt pályázati kérvényüket hozzám **folyó évi november hó 13-áig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később beadottak figyelembe nem vétetnek.

Zombor, 1896. évi október hó 26-án.

Tárczay,
főszolgabíró.

3—3

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

Itt megrendelhetők:
Váltók.
Gyászlapok.
Számok.
Levélfejek.
Névjegyek.
Eljegyzési és esketési kártyák.
Sima- és dombornyomatu monogrammok.

Községi nyomtatványokból nagy raktár.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községeknek három havi hitel.

A „BÁCSKA“ kiadóhivatala.

Telefon szám: 18.

Telefon szám: 18.

27 3. sz.

kig. 1896.

Arlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye tekintetes törvényhatósági bizottságának 1895. évi november hó 23-án 1765/1895. sz. a. hozott határozatával, a vármegyei tekintetes alispáni hivatal, az adai védtöltés magasítása és javítására vonatkozó tervezet jóváhagyván, felhivatnak mindazok, kik az 5840 folyó méter hosszúságú védtöltésnél a 64453-68 köbméter földmennyiség felhordására és töltés javítására vállalkozni szándékoznak, hogy a folyó évi november hó 15-én **Ada községében délelőtt 9 órakor** megtartandó nyilvános arlejtésre jelenjenek meg.

A szegedi m. kir. folyamernőki hivatal által 1896. évi augusztus 12 én kelt és elfogadott részletes építési feltételek, nemkülönb a község képviselőtestülete még azonkívül hozott és vállalkozóra kötelező határozatok alulírott előljárásánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Arlejtezni szándékozők az előirányzott 14734 frt 39 kr 10 % -át az arlejtés alkalmával tartoznak készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban bántpénzül letenni, avagy ha helybeli szakmáymunkások szándékoznak a munka teljesítésére vállalkozni, úgy a munka 10 %-ának előre való elkészítése is bántpénzül elfogadtatik és annak munkadíja csak a végelszámolás elfogadása és jóváhagyása után fog vállalkozónak kifizettetni.

A töltéshez kiemelt földmennyiség köbméter kikiáltási egység ára 22⁸³/₁₀₀-krban állapittatik meg, tekintet nélkül arra, vajjon a kiemelt földmennyiség a töltés magasítására, feljárók készítésére, avagy a töltéstest bármely részének egyengetésénél lesz felhasználva.

Adán, 1896. november hó 7-én.

Aradszky Ulászló,

jegyző. 2—1

Wolf József,

v. bíró.

Vendéglő és vásárjog bérbeadása.

A bács-almási közbirtokosság a tulajdonát képező bács-almási vásárjogot és a Bács-Almásban levő vendéglő épületet az 1897. évi január hó 1-től kezdődő három egymásutání évre nyilvános árverés úgy zárt ajánlatok útján bérbeadja.

A bérbe venni szándékozők ajánlataikat a vásárjogra és a vendéglőre együttesen is úgy ezek egyikére avagy másikára külön külön is megtehetik, — a szóbeli árverés pedig 1-ször mindkettőre, azután pedig mind-egyikre külön-külön fog megtartatni.

A zárt ajánlatok nsgos almási és gödrei Siskovits Tamás közbirtokossági elnök urnál Bács-Almásban, avagy Paukovich Andor uradalmi ügyésznel Szabadkán 1896. évi november hó 28. napjának déli 12 órájáig adhatók be.

A szóbeli árverés Bács-Almásban az ottani kir. közjegyző közbenjöttével ennek irodájában **1896. évi november hó 29-ik napján d. e. 11 órakor** fog megtartatni, melynek befejezte után azonnal felbontatnak az írásbeli ajánlatok.

Mint a zárt ajánlatok mellett és pedig nem az ajánlatokhoz csatoltan, hanem mindkét beadványra vonatkozólag 400 frt, külön-külön pedig 200 frt lesz bántpénzül az illető helyen letendő, ép ennyi összeg teendő le az árverési szándékozők által a szóbeli árverés megkezdése előtt is bántpénzül, mely bántpénz az árverés jóváhagyása után 8 nap alatt 1/2 évi bérösszegre egészítendő ki.

A közbirtokosság fentartja magának az árverés jóváhagyását.

A bérlet közelebbi feltételei mind az uradalmi elnök ur önagyságánál Bács-Almásban, mind pedig az uradalmi ügyésznel Szabadkán megtudhatók.

Bács-Almás, 1896. november hó 1.

2—2

A bács-almási közbirtokossági uradalom.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyomdáiából.

KOLLÁR JÁNOS

mezőterényi (Békésmegye) szőlőtelepén egy idei, valamint 2 éves, gyökere, fásajtványok

3—3

FAJTISZTA

csemege és borfajokban

nagyobb mennyiségben eladó.

A csemege fajokból: 100 drb 15—18 frt, 10 drb 2 frt, 2 frt 50 kr.

Borfajokból: 100 darab 14—15 forint, 100 darab 120 frt.

A két éves ojtványok 30 százalékkal drágábbak.

Fajok: Chasselas blanc, Fontaineblau blanc és rouge, Chasselas Gamma Dromme, Ch. Corneille, Ch. de bor sur aube, Ch. blanc croquant, Chass. Malaga, Chasselas d'angers, Chasselas rouge Royal, Ch. r. croquant, német fehér, Kossuth Lajos, Muscat Alexandrie blanc, Muscat Hamburg, Muscat narancsízű, Mascadrie Withe, Muscat Ottonel, Muscat blanc croquant, Muscat Frontignon, Izabella, vegyes csemege és vegyes muscat fajok.

Borfajok: Olasz rizling (rip. portalis és solaris alanyon), Mézes fehér, Mustafér, Piros bakator stb.

Nagymennyiségű II. osztályu telepítésre alkalmas fajtisza riparia portalis, salecta, tomentosa, sauvage és vitis tolonis egy éves gyökere, valamint sima vesszők.

II. oszt. gyökere vesszők ezre 12—20 frtig.

II. oszt. sima vesszők ezre 5—8 frtig.

10096. sz.

kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye b.-kulai járásába bekebelezett B.-Kula községében leköszönés folytán üresedésbe jött és évi 500 frt utólagos havi részletekben fizetendő javadalmazással egybekötött irnok-végrehajtói állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb **folyó évi november hó 20-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert az ezentul érkezőket figyelembe nem fogom venni.

A választás B.-Kula községében folyó évi november hó 21-ik napján délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

B.-Kulán, 1896. évi november hó 2-án.

Müller Béla,

szolgabíró.

3—2

2098. sz.

kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Sándor községben lemondás folytán üresedésbe jött gyalogrendőri állásra pályázatot nyitattik.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, miként előleltüket, életkorukat és katonai kötelezettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a község előjáróságához **f. évi november hó 15-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert ellen esetben kérvényeik figyelembe vétetni nem fognak.

A csendőrségnél szolgált egyének és altisztek előnyben részesülnek.

A rendőri évi fizetése 300 frt. A szabályrendeletben előirt rubázatot a megválasztott sajátjából tartozik beszerezni.

A fegyverzetet és egyéb felszerelést a község adja. Sándor, 1896. évi október hó 31-én.

Pálch Antal,

jegyző. 2—2

Pilits Milán,

bíró.

Egés
Fél
Negy

A la
illet
szerke
a lap

Egyes

K

Az a
mett és a
is csak a
A drága e
leteivel,
valóságai
mind meg
ethika dev
kodó val
ezek a tag
égették le
már meg
nulásain,
természet

Noha
tényeknek
tagadható
sokszor m
szor félre
magasabb
élet zordon
rügyeit föl
teszik az
mint hasz
letördeljűk
kevésbé i
birjuk soha

A társ
Nagy válto
tan ép ugy
lánosan elő
tűnik, ott
Ép ezért
senki más.
élő ama el
sem, vagy

Ilyen
ség. Ez is
tudva tudja
lyással van
vett saját
egyedeivel
megszokott
jutni; addig
tereli azt. E
az eszményi
társulás ism
történejk.

A

II

Luceskos
kilenc kup
a belsőség
nyekjuk: az
senmi, csak
A tany
rogásáról tet
Satyi, a
tülekszik, ne
s az istállóba
ságrt.

— Hallj
Az öreg
— Hall
— Azta
— Hó
— Bizt
Sávoj E

ha egészes
takaritaná
sípkiát, a má
decskén morog
— Ertes
— Ámbátor
hogy csakgy
ember ilyen le
dom, ilyenkor
mikor látja,
szúr alá, csak
gyerek előtt
zokszót.
— Ugy
dős jövendő